

25.10.2011

Rudus Oy
PL 49
00441 Helsinki

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA, KIVIAINESTEN OTTO JA YLIJÄÄMÄLOUHEEN VASTAANOTTO JA KÄSITTELY, BOXIN ALUE, SIPOO

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Rudus Oy on 19.4.2010 saattanut vireille kiviainesten ottotoimintaa ja ylijäämälouheen vastaanottoa ja käsittelyä Sipoon Boxin kylässä koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toimittamalla Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus) hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman. Arviointiselostus toimitettiin Uudenmaan ELY-keskukseen 1.6.2011.

Arviointiselostus

Arviointiselostus on hankkeesta vastaavan laatima asiakirja, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava voi hakea tarvittavia lupia hankkeen toteuttamiselle.

Hankkeesta vastaava ja yhteysviranomainen

Hankkeesta vastaava on Rudus Oy, jossa hankkeen yhteyshenkilönä on Eija Ehrukainen. Konsulttina arviointiselostuksen laadinnassa on Groundia Oy (1.12.2010 alkaen Ramboll Finland Oy), jossa yhteyshenkilönä on Jukka Nevalainen.

Uudenmaan ELY -keskus toimii arviointimenettelyssä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena. Yhteyshenkilönä arviointimenettelyssä toimii ylitarkastaja Leena Eerola (Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 3 §, 1 mom. 10 kohta sekä asetus elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksista 2 § 1 mom. 3 kohta ja 3 § 1 mom. 1 kohta).

Hanketausta ja hankkeen kuvaus

Rudus Oy suunnittelee Sipoon Boxin alueelle maa-aineksen ottoaluetta. Alue on luonnontilainen eikä siellä ole harjoitettu aiemmin vastaavanlaista toimintaa. Ottotoimintaan suunniteltu alue on jaettu kahteen erilliseen osaan: pohjoisempi alue A ja eteläisempi alue B. Alueiden välimatka on noin 400 metriä. Alue A on kaavoituksessa suunniteltu teollisuuskäyttöön, joten alueen maankäyttö tulee muuttumaan merkittävästi. Ottoalueiden yhteispinta-ala on noin 71 ha ja suunniteltu ottomäärä noin

Maksu hankkeesta vastaavalle 8 300 €. Maksuperusteet ovat lausunnon liitteenä

6,0 – 11,2 milj.m³ ktr. Ylijäämlouhetta alueella aiotaan käsitellä noin 100 000 tonnia vuodessa.

Hankkeen vaihtoehdot

Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto VE1: Hanke toteutetaan, alin ottotaso alueella A on +20,0 m mpy ja alueella B +17,5 m mpy. Kokonaisottomäärä on noin 7,8 milj. m³ktr.

Vaihtoehto VE2: Hanke toteutetaan, alin ottotaso alueella A on +15,0 m mpy ja alueella B +12,5 m mpy. Kokonaisottomäärä on noin 11,2 milj. m³ktr.

Vaihtoehto VE2- Hanke toteutetaan, alin ottotaso alueella A on +15,0 m mpy ja kokonaisottomäärä noin 6,0 milj. m³ktr.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan lisäksi ylijäämlouheen käsittelemistä alueella. Ylijäämlouhetta murskattaisiin noin 100 000 tonnia vuodessa.

Hankkeen YVA-menettelyn tarve

Hankkeen YVA-menettelyn tarve määräytyy YVA-asetuksen 6 § hanke-luettelon kohtien 2 b ja 11 b perusteella.

Kohdan 2 b mukaan YVA-menettelyä sovelletaan kun kiven, soran tai hiekan otto, kun louhintaa- tai kaivualueen pinta-ala on yli 25 ha tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 m³ktr vuodessa.

Kohdan 11 b mukaan YVA-menettelyä sovelletaan muiden jätteiden kuin ongelmajätteiden polttolaitoksiin ja fysikaalis-kemiallisiin käsittely-laitoksiin, joiden mitoitus on enemmän kuin 100 tonnia jätettä vuorokau-dessa. Muun muassa ylijäämlouheen vastaanotto ja murskaus on määritelty jätteen käsittelyksi.

Asiaan liittyvät muut hankkeet ja suunnitelmat

Hanke ei suoranaisesti liity muihin hankealueen läheisyydessä toteutet-tavana oleviin hankkeisiin. Hankealueen itäreunalle on suunniteltu uusi tie Kilpilahteen. Uuden tien varteen on suunniteltu ympäristötekniikan keskusta.

Alueella sijaitsee Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kompostointi-laitos suunnitellun alueen B itäpuolella. Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy on rakentamassa Porvoon kaupungin puolelle, hankealueen itäpuolelle, uutta jätekeskusta.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Toiminta vaatii maa-ainestenottoluvan Sipoon kunnalta sekä ympäristö-luvan Etelä-Suomen aluehallintovirastolta (AVI).

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) ja -asetuksen (895/1999) mukaiset kivenoton ja kiviaineksen jalostustoiminnan infrastruktuurin rakentamiseen tarvittavat rakennus- tai toimenpideluvat käsittelee kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Kiviainesten ottamistoiminnan yhteydessä muodostuvalle kaivannaisjätteelle on laadittava kaivannaisjätteitä koskevan Valtioneuvoston asetuksen (379/2008) mukainen jätehuoltosuunnitelma, joka liitetään ympäristölupahakemukseen.

Mikäli toiminta aiheuttaa vesilain 18 § mukaisia muutoksia pohjaveden laatuun tai määrään, tarvitaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä vesilain mukainen lupa.

Toiminnan sijoittamisessa on otettava huomioon oikeusvaikutteisissa kaavoissa osoitettu alueen käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset. Suunniteltu toiminta saattaa edellyttää muutoksia kaavoitukseen.

Mikäli hankealueelta havaitaan merkkejä mahdollisista muinaismuistolain (295/1963) mukaisista muinaismuistoista, tulee asiasta olla yhteydessä Museovirastoon.

2. ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiselostuksen vireilläolosta on ilmoitettu Uusimaassa, Sipoon Sanomissa, Borgåbladetissa ja Vartti Itä-Uusimaassa.

Arviointiselostus on kuulutettu ja ollut nähtävillä 9.6. - 26.8.2011 seuraavissa paikoissa:

Sipoon kunta, Kuntala, Iso Kylätie 18, 04130 Sipoo
Sipoon pääkirjasto, Pohjoinen koulutie 2, 04130 Sipoo
Porvoon ympäristönsuojelutoimisto, Piispankatu 38, 06100 Porvoo
Porvoon pääkirjasto, Papinkatu 20, 06100 Porvoo

Lisäksi kuulutus on ollut nähtävillä Uudenmaan ELY-keskuksen internetsivuilla.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 15.6.2011 Boxin VPK-talolla.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt arviointiselostuksesta lausunnot Sipoon kunnalta, Porvoon kaupungilta, Uudenmaan liitolta, Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, Museovirastolta ja Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y:ltä.

Uudenmaan liitto ja Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y eivät antaneet lausuntoa asiasta.

Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle kaksi mielipidetä.

Lausunnoista ja mielipiteistä on seuraavassa esitetty yhteenveto, niiden laaja yhteenveto on esitetty liitteessä 1.

Lausunnot

Lausunnoissa todettiin muun muassa, että vaihtoehdot 1 ja 2 ovat valtuuston hyväksymän Boxin osayleiskaavan vastaisia. Ottoalue B sijaitsee osayleiskaavan MY-1-alueella, jolla maa-ainesten otto ei ole sallittua. Vaihtoehto 2- sijaitsee Boxin osayleiskaavan teollisuusalueella ja sillä on vähemmän ympäristöhaittoja verrattuna vaihtoehtoihin 1 ja 2. Ottoalueelta A voidaan kiviaines ottaa alueen loppukäytön edellyttämään tasoon kaavan mukaisesti. Kiviainesten otto ei saa vaarantaa osayleiskaavaan merkittyä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta eikä viheryhteyden tai kaukolämpö- ja lentopetroliputken yhteyden toteuttamista.

Lausunnoissa tuotiin esille, että arviointiselostus kattaa YVA-asetuksen sisältövaatimukset hyvin. Arvioinnista puuttuu kuitenkin kivenlouhinnan sekä muiden lähialueella sijaitsevien toimintojen ja hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi melun osalta. Arvioissa olisi myös tullut selvittää tarkemmin suunniteltu maankäyttö ja sen vaikutukset louhintaan kiviainesten oton jälkeen.

Ympäristölupavaiheessa on tarpeen selvittää louhinta-alueiden pohjaveden pinnan tasot ja laatu sekä arvioida uudelleen mahdolliset vaikutukset talousvesikaivojen veden määrään ja laatuun sekä seurantatarpeeseen.

Mielipiteet

Mielipiteissä tuotiin esille, että asukkaat eivät hyväksy talojen läheisyyteen suunniteltua louhintaa. Louhinta aiheuttaisi erittäin suurta haittaa asumiselle hyvin pitkäksi aikaa. Erityisesti B-alueen louhinta olisi äärimmäisen haitallista ja kaavasuosittelujen vastaista. Alue B katkaisee viheryhteyden Boxin metsäalueiden ja etelässä sijaitsevien Natura 2000 verkostoon kuuluvien soiden sekä niitä ympäröivien metsien välillä. Ottoalue B on myös suoja-alueita tulevan jätteenkäsittelylaitoksen ja Boxin kylän välillä.

A-alueen saattaminen kaavoituksessa suunnitellun mukaiseksi työpaikka-alueeksi voi edellyttää alueen tasaamista ja siten myös louhintaa. Esitettyjä vaihtoehtoisia louhintasyvyyskärsiä ei kuitenkaan hyväksytä, kun ei myöskään muualta tuodun louheen murskausta suunnitelluilla alueilla. Mielipiteissä oltiin kuitenkin tyytyväisiä siihen, että tarkasteltaviin vaihtoehtoihin lisättiin vaihtoehto VE 2-.

Mielipiteissä esitettiin, että mahdollisessa lupakäsittelyssä on huomioitava melua aiheuttavien toimintojen yhteisvaikutus ja pyrittävä minimoimaan meluhaittaa. Sama koskee myös pölyhaittoja.

Mielipiteissä pidettiin myönteisenä sitä, että Sipoon kunnanhallitus on antanut louhintahankkeita vastustavan lausunnon.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiselostus täyttää arviointimenettelylle YVA-asetuksen 10 §:ssä mainitut arviointiselostuksen sisältövaatimukset. Arviointiselostus on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Yhteysviranomaisen on lausunnossaan ottanut huomioon jäljempänä ilmenevällä tavalla arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet. Yhteysviranomaisen esittää, että seuraavat seikat otetaan huomioon jatkosuunnittelussa ja lupahakemusten laadinnassa.

Hankkeen kuvaus

Hankkeen kuvaus on esitetty arviointiselostuksessa selkeästi ja riittävän laajasti. Arviointiselostuksessa on tarkennettu hankkeen tarkoitusta ja perusteluita.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kuvassa 6-11 ja liitteessä 1 on 500 metrin katkoviiva kauempana kuin 500 metriä. Kuvan mukaan 500 metrin rajan sisään jäisi esim. alueella B virheellisesti 4-5 taloa, vaikka tekstissä s. 39 esitetään, että lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat 500-1200 metrin etäisyydellä ottoalueen reunasta. Yhteysviranomaisen katsoo lisäksi, että jatkosuunnittelussa vastaavanlaiseen karttaan tulisi merkitä myös vaikutusalueelle myönnetty rakennusluvat sekä suunnittelutarveratkaisut.

Vaihtoehtojen käsittely

Arviointiselostuksessa on riittävästi arvioituja vaihtoehtoja. Arviointiohjelmasta annetun palautteen perusteella vaikutusarviointiin otettiin lisäksi uusi vaihtoehto, VE2-, jossa toiminta sijoittuisi vain alueelle A.

Vaikutusten selvittäminen ja merkittävyyden arviointi

Vaikutukset kallioperään ja pohjavesiin

Yhteysviranomaisen katsoo, että kallioperää ja pohjavesiasioita on selvitetty riittävästi ja tulosten perusteella tehdyt johtopäätökset ovat oikeita. Vaihtoehdossa 2 louhinnan ulottaminen pohjavedenpinnan alapuolelle saattaa vaatia aluehallintoviraston luvan pohjaveden muuttamiskiellosta poikkeamiseen.

Vaikutukset pintavesiin

Yhteysviranomaisen toteaa, että jatkosuunnittelussa ja lupahakemusten laadinnassa vaikutusten arviointia pintavesiin tulee tarkentaa seuraavassa esitetyllä tavalla.

Selostuksessa on esitetty, millä vesistöalueilla hankealue sijaitsee, sekä selvitetty vesien johtamisreitit ja pintavesien nykytila. Vesiä vastaanotavan uoman (Kullobäckenin) ja merenlahtien mahdollisia kalataloudellisia arvoja ei ole selvitetty. Selostuksessa mainitaan, että lähin pintavesistö on Suomenlahden Kullonlahti. Tämä ei pidä paikkaansa, koska myös Kullonpuroa ja Nevasjokea voidaan pitää vesistöinä niiden alajuoksilla mm. valuma-alueiden koon perusteella.

Selostuksessa on mainittu, että hankkeen vaikutuksesta vesimäärä Kulloonpurossa lisääntyy ja vastaavasti lännenpuolisissa ojissa vesimäärä hieman vähenee. Selostuksessa ei ole kuitenkaan selvitetty, kuinka suuria vesimäärien muutokset ovat esimerkiksi suhteessa uomien nykyisiin virtaamiin, ja minkälainen merkitys virtaamamuutoksilla tulisi olemaan uomien tilaan hydrologian, veden laadun ja ekologisen tilan osalta. Nämä vaikutukset tulee selvittää.

Selostuksessa on arvioitu hankealueelta pintavesiin tulevaa typpi- ja kiintoainekuormitusta verrattuna Kulloonpuron nykyiseen kuormitukseen. Selostuksessa on viitattu Rudus Oy:n Espoon Kulmakorven tarkkailutuloksiin. Epäselväksi jää, miten esitetyt keskimääräiset nitraattinitriittityppi- ja kiintoainepitoisuudet on laskettu. Viitteenä olevassa raportissa (Savolainen 2011) ei ole esitetty selostuksen mukaisia keskiarvoja vuosilta 2004-2010. Jos pitoisuudet ovat havaittuja pitoisuuksia Kulmakorven alueen purojen tai ojien havaintopaikoilta, niitä ei voida käyttää kuvaamaan kallioulouhinta-alueelta tulevien vesien kiintoaine- tai typpikuormitusta, koska ojiin tulee laimentavia vesiä myös muualta ympäristöstä. Selostuksessa ei ole myöskään esitetty, miten ainepitoisuuksista on laskettu Kulloonpurossa virtaavat kokonaistyyppi- ja kiintoainemäärät ja mitä virtaamia laskelmissa on käytetty. Selostuksessa on verrattu Kulmakorven tarkkailutulosten perusteella laskettuja nitraattinitriittityppikuormia Kulloonpuron kokonaistyyppimääriin, mikä on virheellinen tarkastelutapa. Selostuksessa esitetyt laskelmat hankkeen Kulloonpuroon aiheuttamasta typpi- ja kiintoainekuormituksesta eivät ole luotettavia.

Verrattaessa Kullobäckenin ja Espoon Kulmakorven Jersinmäen havaintopaikkojen kokonaistyyppipitoisuuksien keskiarvoja toisiinsa Jersinmäen kokonaistyyppipitoisuudet ovat olleet noin kaksinkertaiset Kullobäckenissä havaittuihin. Jersinmäen havaintopaikoilla on havaittu jopa 10 – 20 mg/l luokkaa olevia kokonaistyyppipitoisuuksia.

Selostuksessa ei ole kiinnitetty huomiota hankealueelta pintavesiin tulevaan ammoniumtyppikuormaan. Vuonna 2009 tehdyn kirjallisuusselvityksen mukaan louhintatöiden yhteydessä käytetystä räjähdysaineesta jää yleisesti räjähtämättä useita prosentteja, jopa 10-30 %. Räjähdysainejäämistä liukenee helposti ammonium- ja nitraattimuotoista typpeä, joka kulkeutuu läheisiin vesistöihin. Korkeissa pH-arvoissa esiintyvä ammoniakki on myrkyllistä ympäristön eliöille. Myös louhekasojen sisältämä typpi liukenee sadevesien myötä ympäristöön. (Hannukainen T. 2009: Räjähdysainejäämät ja niiden ympäristövaikutukset louhintatöissä. Kandidaatintyö, Teknillinen korkeakoulu.)

Selostuksessa mainittu pintavesien ohjaaminen selkeytysaltaan kautta ympäristön ojiin on suositeltavaa kiintoainekuormituksen vähentämiseksi. Selkeytysaltaat on mitoitettava riittävän suuriksi ja niitä on tyhjentävä riittävän usein.

Selostuksessa esitetty ehdotus pintavesien tarkkailemiseksi on riittämätön mm. havaintopaikkojen lukumäärän ja tarkkailutiheyden suhteen. Tarkkailupaikkoja tulee olla useampia kuin yksi ja tarkkailukertoja useammin kuin kerran vuodessa. Vaikutuksia tulee tarkkailla myös mm. Kullobäckenissä.

Luontovaikutukset

Hankealueilla tehtiin kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys kesällä 2009. Selvitystä täydennettiin kesällä 2010, jolloin inventoitiin metson ja liito-oravan esiintymispaikat.

Selvitysten mukaan hankealueet ovat kasvillisuudeltaan tavanomaista Itä-Uudenmaan metsäistä kalliomaastoa. Hankealueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita, suojeltuja luontotyyppieitä tai suojeluohjelmien alueita. Hankealueilta ei ole löydetty uhanalaisia tai erityisesti suojeltavia lajeja. Eläinlajeista merkittävimmät ovat metso, kehrääjä ja kangaskiuru. Tehdyn selvityksen mukaan vaihtoehdot 1 ja 2 ovat edellä mainituille lajeille haitallisempia kuin vaihtoehto 2-.

Hankealueen B eteläpuolella sijaitsee Stormossenin suoalue, jonka eteläosa kuuluu Boxin suot -nimiseen Natura 2000 -alueeseen. Hankealueen B eteläreunasta on noin 500 metriä Natura-alueen rajalle.

Natura tarvearvioinnin mukaan kiviainesoton eri vaihtoehdoilla ei ole välittömiä haitallisia vaikutuksia Boxin suot Natura-alueeseen. Välillisiä vaikutuksia voidaan selostuksen perusteella ehkäistä toimintojen suunnittelulla.

Hankealueen A lounaiskulmassa, pääosin hankealueen ulkopuolella, on paikallisesti arvokas Smalkärrsbergetin lounaisrinteen lehto. Selostuksen mukaan lehto on säilytettävissä, jos kiviaineksenottoa ei uloteta aivan alueen lounaiskulmaan, ja kohteen ympärille jätetään vähintään 50 metrin levyinen metsäinen suojavyöhyke.

Suunniteltu hankealue sijaitsee Spjutsundin-Boxin-Nybyn maakunnallisesti merkittävän ekologisen ydinalueen pohjoisreunalla. Hankealueen länsi- ja itäpuolella sijaitsevat maakunnallisesti tärkeät ekologiset yhteydet. Kilpilahden uusi tie ja sen varteen suunniteltu kiviaineksenottoalue ja jäteasema katkaisevat hankealueen itäpuolisen yhteyden. Vaihtoehto 2- on ekologisten yhteyksien ja ekologisen ydinalueen säilymisen kannalta parempi kuin vaihtoehdot 1 ja 2.

Vaikutukset meluun ja ilmanlaatuun

Yhteysviranomaisen katsoo, että melu- ja ilmanlaatuselvitykset on tehty ja esitetty asianmukaisesti.

Vaikutukset maankäyttöön

Itä-Uudenmaan 15.2.2010 vahvistetussa maakuntakaavassa alue A on kiviaineksenottoalueella (EO/k). Alue B on maakuntakaavassa ilman merkintää.

Molemmat ottoalueet sijaitsevat 18.4.1997 vahvistetussa haja-asutusalueiden yleiskaavassa maa- ja metsätalousalueella (MT). Kaa-vamääräyksen mukaan alue on varattu maa- ja metsätaloustarkoitukseen.

Sipoon valituksenalaisessa yleiskaavassa (käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa on kesken) alue A on merkitty osin työpaikka-, teollisuus- ja varastoalueeksi (TP) sekä osin haja-asutusalueeksi (MTH). Ottoalue B on suurimmilta osin merkitty haja-asutusalueeksi (MTH). Ottoalueen B eteläisellä osalla on laajan yhtenäisen metsäalueen merkintä (MLY). Metsäalue on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä. Lisäksi ottoalueen länsipuolella on viherkäytävä, joka näkyy myös maakuntakaavassa.

Boxin kylätaajaman valituksenalaisessa osayleiskaavassa (käsittely Helsingin hallinto-oikeudessa on kesken) ottoalue A sijoittuu pääosin teollisuusalueelle (T). Alueen kaavamääräyksen mukaan alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alueen tasaaminen maa-aineksen otolla loppukäytön vaatimuksia vastaavaksi on sallittua. Pieni osa ottoalueesta A sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M). Kaavamääräyksen mukaan merkinnällä on osoitettu pääasiassa tavanomaiset metsätalousalueet, joilla sallitaan haja-asutusluontoinen rakentaminen. Ottoalueelle A on lisäksi merkitty arvokas luontokohde (luo-10) sekä jätteenkäsittelyalueen suojavyöhyke (ej). Luo-10-merkinnällä on osoitettu Smalkärnsbergetin lounaisrinteen lehto. Ottoalue B sijoittuu pääosin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1). Osayleiskaavan määräysten mukaisesti maa-ainesten otto MY-1-alueella ei ole sallittua. Pieni osa ottoalueesta on maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M). Molempien ottoalueiden läheisyydessä on viheryhteystarve sekä kaukolämpö- ja lentopetroliputken yhteystarve.

Yhteysviranomaisen toteaa, että vaihtoehtojen 1 ja 2 toteuttaminen on Sipoon kunnanvaltuuston hyväksymien Sipoon yleiskaavan ja Boxin osayleiskaavan vastaista. Kaavoista tehdyt valitukset eivät koske hankealueita.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hanke ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai kaavojen toteuttamiselle Porvoon puolella (Porvoon kaupunginvaltuuston hyväksymä Kilpilahden jätekeskuksen asemakaava ja ympäristöministeriön vahvistama Sköldvikin osayleiskaava).

Liikennevaikutukset

YVA-selostuksessa on arvioitu hankkeen liikenteellinen mittakaava huomioon ottaen riittävällä tarkkuudella hankkeen vaikutuksia tiestöön, liikennemääriin ja liikenneturvallisuuteen.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin

Arviointiselostuksen mukaan suunniteltu toiminta ei aiheuta asuinalueille terveydelle haitallisia pölypitoisuuksia eikä toiminta lisää merkittävästi alueen kokonaispölykuormitusta. Asukkaat voivat silti kokea pölyn haitalliseksi etenkin kuivalla säällä. Pölyn haittavaikutuksia voidaan vähentää toimintojen ja varastokasojen sijoittelulla ja kastelulla.

Toiminnan aiheuttama keskiäänitaso ei ylitä valtioneuvoston päätöksen ohjearvotasoa 55 dB ympäristön häiriintyvillä asuinrakennuksilla. Kuitenkin toiminnasta voi aiheutua erityisesti alueen B länsipuolella olevalle asutukselle viihtyvyyttä heikentävää melua varsinkin silloin kun kiveä ri-

kotetaan. Meluvaikutuksia on mahdollista ehkäistä meluvalleilla, sopivil-
la työtapoilla ja toimintojen sijoittelulla.

Ympäristön asukkaiden häiritsevästä kokema tärinä tulee pääasiassa rä-
jäytyksistä ilmanpaineaaltoina. Louhintasuunnittelussa panosmäärät mi-
toitetaan siten, etteivät tärinän raja-arvot ylitä lähimmissä häiriintyvissä
kohteissa.

Osallistuminen ja raportointi

Arviointiselostuksen esittelytilaisuudessa 15.6.2011 paikalla olivat
hankkeesta vastaavan, konsultin ja yhteysviranomaisen edustajat. Esit-
telytilaisuudessa runsasta keskustelua herättivät muun muassa tehtyjen
selvitysten riittävyys, alueen soveltuvuus maa-ainesten ottoon ja murs-
kaukseen, hankkeen aiheuttamat melu- ja pölyhaitat sekä lisääntyvän
liikenteen haitat. Lisäksi keskusteltiin alueen kaavoituksesta.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO

Lähetämme yhteysviranomaisen lausunnon tiedoksi lausunnonantajille
ja mielipiteen esittäjille. Lausunto on nähtävillä internetsivuilla osoittees-
sa: www.ely-keskus.fi/uusimaa/yva.

Lähetämme kopiot arviointiselostuksesta saamistamme lausunnoista ja
mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään
Uudenmaan ELY-keskuksessa.

Lausunnon valmistelemiseen ovat osallistuneet hydrogeologi Timo Kin-
nunen, ylitarkastajat Anita Paavola ja Sirpa Penttilä, suunnittelija Larri
Liikonen, lakimies Olli Miettinen sekä liikennejärjestelmäasiantuntija
Pekka Hiekkala.

Apulaisjohtaja Rolf Nyström

Ylitarkastaja Leena Eerola

LIITTEET

- 1) Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet
- 2) Maksun määräytyminen ja muutoksenhaku

TIEDOKSI

Suomen ympäristökeskus (lausunto + 2 kpl arviointiselostuksia)
Lausunnon antajat
Mielipiteen esittäjät

LIITE 1:

SIPOON BOXIN ALUEEN KIVIAINESTEN OTTO JA YLIJÄÄMÄLOUHEEN VASTAANOTTO JA KÄSITTELY - HANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA UUDENMAAN ELY-KESKUKSELLE ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

LAUSUNNOT

SIPOON KUNNANHALLITUS

Sipoon kunnanhallitus esittää lausunnossaan seuraavaa:

Sipoon yleiskaava 2025

Sipoon valtuusto on päätöksellään 15.12.2008 / 108 § hyväksynyt Sipoon yleiskaava 2025:n. Kaavasta on tehty valituksia, joiden käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa on kesken. Yleiskaavassa ottoalue A on merkitty osin työpaikka-, teollisuus- ja varastoalueeksi (TP) sekä osin haja-asutusalueeksi (MTH). Ottoalue B on suurimmilta osin merkitty haja-asutusalueeksi (MTH). Ottoalueen B eteläisellä osalla on laajan yhtenäisen metsäalueen merkintä (MLY). Metsäalue on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä. Lisäksi ottoalueen länsipuolella on viherkäytävä, joka näkyy myös maakuntakaavassa.

Boxin kylätaajaman osayleiskaava

Boxin kylätaajaman osayleiskaava on hyväksytty Sipoon valtuustossa 28.2.2011. Kaavan hyväksymispäätöksestä on tehty oikaisukehotus sekä valitus, joten osayleiskaava ei ole lainvoimainen. Valitus ja oikaisukehotus eivät koske YVAN mukaisia ottoalueita. Ottoalue A sijoittuu pääosin teollisuusalueelle (T). Alueen kaavamääräyksen mukaan alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alueen tasaaminen maa-aineksen otolla loppukäytön vaatimuksia vastaavaksi on sallittua. Pieni osa ottoalueesta A sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M). Kaavamääräyksen mukaan merkinnällä on osoitettu pääasiassa tavanomaiset metsätalousalueet, joilla sallitaan haja-asutusluontoinen rakentaminen. Ottoalueelle A on lisäksi merkitty arvokas luontokohde (luo-10) sekä jätteenkäsittelyalueen suojavyöhyke (ej). Luo-10-merkinnällä on osoitettu Smalkärnsbergetin lounaisrinteen lehto. Smalkärnsbergetin lounaispuolisessa notkossa on pienellä alalla rehevää lehtokasvillisuutta.

Ottoalue B sijoittuu pääosin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1). Osayleiskaavan määräysten mukaisesti maa-ainesten otto MY-1-alueella ei ole sallittua. Pieni osa ottoalueesta on maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M).

Molempien ottoalueiden läheisyydessä on viheryhteystarve sekä kauko- lämpö- ja lentopetroliputken yhteystarve.

Haja-asutusalueiden yleiskaava

Alueella on toistaiseksi voimassa 18.4.1997 vahvistettu haja-asutusalueiden yleiskaava. Molemmat ottoalueet sijaitsevat yleiskaavan mukaan maa- ja metsätalousalueella (MT). Kaavamääräyksen mukaan alue on varattu maa- ja metsätaloustarkoituksiin.

Sipoon kunnanhallitus esittää, että VE 1 ja VE 2 ovat valtuuston hyväksymän Boxin osayleiskaavan vastaisia, ottoalue B sijaitsee osayleiskaavan mukaan MY-1-alueella, jolla maa-ainesten otto ei ole sallittua. VE 2- sijaitsee Boxin osayleiskaavan teollisuusalueella (T). Ottoalueelta A voidaan kiviaines ottaa alueen loppukäytön edellyttämään tasoon. Alueella tulee tehdä selvitys, mihin tasoon kiviaines tulee poistaa, jotta alue voidaan toteuttaa kaavan mukaisesti. Kiviainesten otto tulee tapahtua Boxin osayleiskaavan T-alueella ottaen huomioon osayleiskaavan tarkkuus. Kiviainesten otto ei saa vaarantaa osayleiskaavaan merkittyä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta (luo-10) eikä viheryhteyden tai kaukolämpö- ja lentopetroli- putken yhteyden toteuttamista.

SIPOON KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUJAOSTO

Ympäristönsuojelujaosto katsoo, että ympäristönsuojelujaoston 20.5.2010 antamassa lausunnossa Boxin alueen arviointiohjelmasta esitetyt asiat on pääosin huomioitu ympäristövaikutusten arvioinnissa. Ympäristönsuojelujaosto lausui, että ottoalueeksi tulisi tarkastella useampaa vaihtoehtoa, esimerkiksi ainoastaan aluetta A. Tämä onkin huomioitu ympäristövaikutusten arvioinnissa, kun tarkasteluun on lisätty vaihtoehto VE2-, jossa toiminta sijoittuisi vain alueelle A.

Arviointiselostus kattaa YVA-asetuksen sisältövaatimukset hyvin. Arvioinnista puuttuu Rudus Oy:n kivenlouhinnan sekä muiden samalla alueella toimivien toimijoiden yhteisvaikutusten arviointi melun osalta. Arvioissa olisi myös tullut selvittää tarkemmin suunniteltu maankäyttö ja sen vaikutukset louhintaan kiviainesten oton jälkeen.

Ympäristönsuojelujaosto esittää, että mahdollinen pohjavesipinnan alapuolelle menevä kiviaineksien otto (vaihtoehto VE2) tulee suunnitella siten, ettei siitä aiheudu välittömiä eikä välillisiä haitallisia vaikutuksia kiviaineksien oton lopettamisen jälkeenkään. Välittömät ja välilliset vaikutukset kuten vaikutukset läheisten suoalueiden kosteusolosuhteisiin tulee selvittää perusteellisesti.

Ympäristönsuojelujaosto muistuttaa, että vaihtoehdot VE1 ja VE2, joilla kiviaineksien otto toteutuisi myös hankealueella B, on Sipoon kunnanvaltuuston hyväksymän Boxin osayleiskaavan vastainen. Arviointiselostuksen perusteella vaihtoehdolla VE2- on vähemmän ympäristöhaittoja verrattuna vaihtoehtoihin VE1 ja VE2.

PORVOON KAUPUNKI

Porvoon kaupungin Rakennus- ja ympäristölautakunta antaa Rudus Oy:n kiviainesten ottoa Boxin alueella Sipoossa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraavan lausunnon Porvoon kaupungin puolesta:

YVA-selostuksen perusteella hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu melko hyvin ja kattavasti. Puutteena voi pitää, ettei Rudus Oy:n hankkeen sekä muiden lähialueella sijaitsevien toimintojen ja hankkeiden yhteisvaikutuksia ole arvioitu riittävästi melun osalta. Selostuksessa olisi

pitänyt esittää myös tarkemmin, miten alueelle kiviainesten oton jälkeen suunniteltu maankäyttö otetaan huomioon alueen louhinnassa.

Arviointiselostuksen perusteella 0-vaihtoehdon jälkeen vähiten ympäristöhaittoja aiheuttava on vaihtoehto 2-, jonka toteutuminen ei olennaisesti vaikuta metsäalueen merkitykseen maakuntatason ekologisenä yhteytenä. Tämä on syytä ottaa huomioon myöhemmissä lupamenettelyissä.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Etelä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö esittää lausunnossaan seuraavaa.

Talousvesi

Arviointiselostuksen mukaan lähialueella sijaitsee useita talousvesikäytössä olevia porakaivoja lähimmillään noin 500 metrin etäisyydellä hankealueesta. Ottotoiminta kohdistuu ympäröivästä maastosta kohoavien kalliokumpujen alueille, joista ei ole hydrologista yhteyttä lähialueilla olevien talousvesikaivojen suuntaan. Ottotoiminnasta ei siten katsota aiheutuvan haittaa talousvesikaivojen käytölle. Suunnitelluilta louhinta-alueilta ei ole olemassa tietoa pohjaveden pinnan tasosta tai laadusta. Vaihtoehdossa 2 louhinta-alueelle B tulee mahdollisesti purkautumaan pohjavesiä, koska ottotaso tulee olemaan pohjavedenpinnan tason alapuolella.

Aluehallintovirasto pitää tarpeellisena, että ympäristölupavaiheessa selvitetään louhinta-alueiden pohjaveden pinnan tasot ja laatu sekä arvioidaan saatujen tietojen pohjalta uudelleen mahdolliset vaikutukset talousvesikaivojen veden määrään ja laatuun sekä seurantarpeeseen. Aluehallintovirasto muistuttaa, että veden määrän väheneminen talousvesikaivossa saattaa vaikuttaa haitallisesti myös veden laatuun, mikä tulee ottaa huomioon hankkeessa ja sen seurannassa. Sellaista vaihtoehtoa, joka sisältää riskin talousveden saannin vaikeutumiseen, ei tule toteuttaa, ellei ole olemassa vaihtoehtoa veden korvaamiseen riskin toteutuessa.

Melu, pöly, tärinä, haju

Hankealueesta itä-koilliseen sijaitsee Kilpilahden teollisuusalue ja itäpuolelle ollaan rakentamassa jätteenkäsittelykeskusta, jonka louhintatöiden aloittamiseen on annettu lupa. Ottoalue B sijaitsee Metsäpirtin kompostointikeskuksen länsipuolella ja sen suojavyöhykkeellä.

Aluehallintoviraston mielestä arviointiselostuksessa ei ole riittävästi selvitetty niitä yhteisvaikutuksia, joita hankkeesta aiheutuu lähiasutukseen yhdessä muiden lähellä sijaitsevien toimintojen kanssa. Nämä vaikutukset tulee tarkemmin selvittää ympäristölupavaiheessa, mukaan lukien myös hankkeen aiheuttamien maaston muotojen muuttumisen vaikutus hajuhaitan kulkeutumiseen asutuksen suuntaan. Näiden selvitysten jälkeen on tarpeen arvioida myös seurantatarkkailua uudelleen.

Muuta

Aluehallintovirasto huomauttaa, että arviointiselostuksessa mainittu STM:n asetus vaarallisten aineiden luettelosta on kumottu. Vaarallisten kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskeva EU:n uusi CLP-asetus on tullut voimaan 20.1.2009 ja vaarallisten aineiden yhdenmukaistettujen luokitusten ja merkintöjen luettelo sisältyy nyt CLP-asetukseen (liite VI). Lisäksi on annettu uusi STM:n asetus (5/2010) CLP-asetuksen liitteen IV suomen- ja ruotsinkielisistä nimistä.

MUSEOVIRASTO

Museovirasto toteaa lausunnossaan, että kivenlouhinta-alueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Museovirastolla ei ole huomautettavaa hankkeeseen ja sen vaikutusten arviointiin arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennetun ympäristön ja maiseman suojelun osalta toimivaltainen viranomainen ja lausunnonantaja on Itä-Uudenmaan maakuntamuseo Museoviraston ja maakuntamuseon välisen yhteistyösopimuksen perusteella.

MIELIPITEET

BOXIN KYLÄLÄISET

Boxin kyläläiset esittivät yhteisenä mielipiteenään Rudus Oy:n kallionlouhintahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavaa:

Boxin kylän asukkaat eivät missään tapauksessa hyväksy sitä, että kylässä talojen läheisyydessä käynnistettäisiin suunnitelman mukaista louhintaa. Louhinta aiheuttaisi erittäin suurta haittaa asumiselle hyvin pitkäksi aikaa, mahdollisesti jopa kahden sukupolven ajaksi.

Mielipiteen esittäjät viittaavat aiempiin kannanottoihinsa ja toteavat, että erityisesti B-alueen louhinta olisi äärimmäisen haitallista ja täysin kaavasuunnitelmien vastaista. Louhintaa B-alueella ei tule sallia missään tapauksessa.

Myöskään suunniteltua louhintaa A-alueella Boxin kyläläiset eivät hyväksy. Eri asia on, että A-alueen saattaminen kaavoituksessa suunnitellun mukaiseksi työpaikka-alueeksi voi edellyttää jonkinasteista alueen tasaamista ja siten myös louhintaa. Boxin kyläläiset eivät missään tapauksessa kuitenkaan hyväksy arviointiselostuksessa esitettyjä vaihtoehtoisia louhintasyvyyyksiä myöskään A-alueen osalta. He eivät myöskään hyväksy muualta tuodun louheen murskausta suunnitelluilla alueilla.

Boxin kyläläiset pitävät erittäin myönteisenä sitä että Sipoon kunnanhallitus on tässä asiassa täysin samalla kannalla Boxin kyläläisten kanssa ja on antanut arviointiselostuksesta tämän mukaisesti louhintahankkeita vastustavan lausunnon.

SIBBO NATURSKYDDARE – SIPOON LUONNONSUOJELIJAT R.F.

Sibbo Naturskyddare – Sipoon Luonnonsuojelijat r.f. esitti arviointiohjelman koskevassa lausunnossaan, että arviointiohjelmassa tulisi tarkastella myös sellaista vaihtoehtoa, missä ainoastaan alue A tulisi ottoalueeksi. Yhdistys onkin tyytyväinen siihen, että tämä esitys on huomioitu arviointiselostuksessa lisäämällä vaihtoehto VE 2- tarkasteltaviin vaihtoehtoihin.

Sibbo Naturskyddare - Sipoon Luonnonsuojelijat r.f. on edelleen sitä mieltä, että suunnitelmat alueelle B eivät ole toteutuskelpoisia. Alue B on kokonaisuutena tarkasteltuna ongelmallinen. Alueen eteläpuolella sijaitsee Boxin soihin kuuluva Stormossen. Lisäksi alue B katkaisee viher yhteyden Boxin metsäalueiden ja etelässä sijaitsevien Natura 2000 verkostoon kuuluvien soiden sekä niitä ympäröivien metsien välillä. Ottoalue B on myös keskellä nk. "suoja- aluetta" tulevan laajan jätteenkäsittelylaitoksen ja Boxin kylän välillä.

Keskeisin argumentti alue B:n sopimattomuudelle maa-ainesten ottoon löytyy aluetta koskevista kaavoista. Alue on Sipoon kunnan yleiskaavassa suurimmilta osin merkitty haja-asutusalueeksi (MTH). Eteläisimmällä osalla on laajan yhtenäisen metsäalueen merkintä (MLY). Metsäalue on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä. Lisäksi alueen länsipuolella on maakuntakaavaan merkitty viherkäytävä.

Boxin kylätaajaman osayleiskaavassa alue sijoittuu pääosin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1). Osayleiskaavan määräysten mukaisesti maa-ainestenotto MY-1 alueella ei ole sallittua.

Sekä Sipoon yleiskaava että Boxin kylätaajaman osayleiskaava on hyväksytty Sipoon kunnanvaltuustossa. Koska kaavoista on valitettu, ne eivät kuitenkaan vielä ole lainvoimaisia. Valitukset eivät kuitenkaan koske ko. alueita A ja B. Yhdistys katsoo siten, että kunnan selkeä tavoite kaavamääräysten kautta on, että maa-ainesten otto alueella B ei ole mahdollista.

Edellä mainittuihin perusteluihin viitaten Sibbo Naturskyddare – Sipoon Luonnonsuojelijat r.f. keskittyy tarkastelemaan mielipiteensä ainoastaan ottoalue A:n ympäristövaikutuksia.

Arviointiselvityksen perusteella Boxin ottoalueiden toiminnan aiheuttama keskiäänitaso ei toiminnan missään vaiheessa ylitä valtioneuvoston päätöksen 933/1992 mukaista päiväajan ohjearvotasoa 55 dB yhdelläkään mahdollisesti häiriintyvällä asuinrakennuksella. Näin voi olla, mutta on syytä huomioda, että alueella on jo nykyisellään paljon melua aiheuttavaa toimintaa (mm. moottoritie ja jätteenkäsittelylaitoksen rakentaminen) ja näiden kaikkien toimintojen yhteisvaikutus voi olla huomattavasti suurempi kuin ainoastaan ottoalue A:n melutaso. Myös mahdollinen ylijäämälouheen käsittely lisää melua alueella. Sibbo Naturskyddare - Sipoon Luonnonsuojelijat r.f. huomauttaa jo tässä vaiheessa, että mahdollisessa lupakäsittelyssä on huomioitava melua aiheuttavien toimintojen yhteisvaikutus ja pyrittävä minimoimaan meluhaittaa. Sama koskee myös pölyhaittoja.

Alue A on kaavassa pääosin merkitty teollisuusalueeksi. Lähialueella on myös muitakin toimintoja (Helsingin veden kompostointikenttä ja tuleva jätteenkäsittelykeskus), joten sinällään maa-ainesten otto soveltuu alueelle.

Koska alueelle on tulossa huomattava määrä erilaisia toimintoja, jotka vaativat laajojen maa-alueiden käyttöönottoa, on tärkeää suunnitella viheralueyhteyksiä alueella. Yhdistys katsoo, että toimivia viheralueyhteyksiä on oltava niin etelä- pohjois- kuin itä-länsisuunnassa.

Muilta osin Sibbo Naturskyddare - Sipoon Luonnonsuojelijat r.f:llä ei ole huomautettavaa arviointiselostuksesta.

LIITE 2**MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MUUTOKSENHAKU****Sovelletut oikeusohjeet**

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Laki valtion maksuperustelain 1 ja 8 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus (1097/2009) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2010.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.